

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus V. Argumentum. Clericus qui recepit, & retinuit Beneficium à
Patrono, an teneatur restituere fructus ejusdem Beneficii?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

ARGUMENTUM.

Clericus, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, an teneatur restituere fructus ejusdem Beneficii?

SUMMARIUM.

- 1 Fructus Beneficii dividuntur in tres species, & quæ sint? Vide ibi.
- 2 Clericus à Patrono beneficiatus, & bona fidei possessor Beneficii usque ad obitum, non tenetur restituere fructus perceptos, & consumptos, nec datur actio contra ejus hæredes pro eorum restitutione. Quid autem de fructibus extantibus? Vide ibi.
- 3 Clericus ab initio bona fidei possessor Beneficii ex post facto vero mala fidei possessor, an, & pro quo tempore teneatur fructus Beneficii restituere?
- 4 Clericus semper mala fidei possessor Beneficii tenetur restituere omnes fructus.
- 5 Clericus, qui nulliter recepit à Patrono Canoniarum, an teneatur restituere distributiones quotidianas? Vide ibi, & num. 6.
- 7 Distributiones quotidiana, licet non computentur sub valore fructuum, comprehenduntur tamen sub fructibus.
- 8 Ad acquirendas distributiones requiritur servitium præstitum in Ecclesia cum titulo vero, secus cum titulo nullo, & imperfecto.

CASUS V.

Clericus quidam retinuit per multum tempus Beneficium ei collatum in titulum à Patrono propria auctoritate, & absque privilegio illud conferendi. Queritur, an teneatur restituere fructus Beneficii perceptos?

- 1 Sciendum est fructus Beneficii considerari posse in triplici specie, alii enim sunt fructus naturales, & sunt illi, in quibus nulla, vel modica industria hominis versatur, ut poma; alii industriales, in quibus plus industria hominis, quàm natura versatur, ut segetes uvæ; alii civiles, qui non ex re, sed ex provisione hominis propter rem percipiuntur, ut pensiones domorum, vecturæ, navium, & animalium; Et isti omnes fructus alii sunt percepti, alii percipiendi, alii consumpti, & alii extantes, iuxta divisionem, quam tradunt Abb. in cap. gravis de restit. spoliat. nu. 3. ibique

Bellamer. n. 43. & seq. Butr. n. 8. Fagnan. n. 18. & seqq. Tusch. conclus. jur. 485. lit. F. Rot. dec. 3. n. 53. par. 7. rec.

Ut autem clariùs procedatur in hac quæstione, tres distinguo Casus. Primus est, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono semper bona fide, & cum opinione, quòd Patronus poterat illud conferre, eo quia vidit, & scivit Patronum in anterioribus vacationibus semper contulisse Beneficium, & Beneficiatus usque ad obitum illud possedisse, ac ejus fructus liberè percepisse, & consumpsisse. Secundus Casus est, quando Clericus recepit, & retinuit à Patrono Beneficium patronale ab initio bona fide. ex post facto autem mala fide, eo quia ipse postea habuit notitiam, quòd Patronus non habebat jus illud conferendi, vel eo quia fuit cum eo lis contestata ab Ordinario super titulo, aut possessione ejusdem Beneficii. Tertius Casus est, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono semper mala fide, & quia scivit Patronum non habere jus instituendi, & conferendi. Hac distinctione præsupposita respondendo ad quæstionem,

- 2 In primo Casu censeo, quòd Clericus Beneficiatus, qui semper fuit bonæ fidei possessor Beneficii, & cum hac opinione obiit, non teneatur restituere fructus Beneficii, nec naturales, nec industriales, nec civiles perceptos, & consumptos, nec agi possit contra ejus hæredes pro eorum restitutione, quia bonæ fidei Possessor pro eo tempore, quo fuit in bona fide, & possedit opinione Domini fecit fructus suos, & justo errore ductus non tenetur ad eorum restitutionem, Abb. in cap. Ex frequentibus de instit. num. 11. Fagnan. in cap. Gravis de restit. spoliat. n. 45. cum seqq.; Si verò non sunt consumpti, & adhuc extant tunc, aut sunt fructus naturales, & statim ac hæredes Beneficiati defuncti habent notitiam ad alium spectare, intrat eis oblatio restitutionis; aut sunt fructus industriales, aut civiles, quos facto, opera, & provisione sua, aut alterius percepit, & non intrat obligatio restitutionis illorum, nec respectu hæredum, ea ratione quia cum Possessor bonæ fidei adhibuerit culturam, & industriam, in illis percipiendis, æquum est, ut hujusmodi

di fructus acquirantur ipsi irrevocabiler
Abb. in dicto Cap. Gravis de restit. spoliat.
n. 6. ibique Butr. n. 5. & 12. Rot. decis. 3.
n. 40. & 49. cum duobus seqq. par. 7. rec.

3 In secundo Casu, in quo Clericus Beneficiatus à Patrono fuit ab initio bonæ fidei Possessor Beneficii, ex post facto autem effectus fuit malæ fidei possessor, vel verè, eo quia habuit notitiam, & scientiam, quòd Patronus non poterat ei conferre Beneficium, nec ipse ab eo illud recipere, vel Juris præsumptione, eo quia fuit cum eo super possessione, vel titulo Beneficii lis contestata ab Ordinario; Idem Clericus pro eo tempore, quo fuit Possessor bonæ fidei non tenetur restituere fructus perceptos, & consumptos; Fructus verò adhuc extantes tenetur restituere, si sint naturales, secus si sint industriales, aut civiles, prout superius dictum fuit, pro eo vero tempore, quo fuit malæ fidei possessor verè, aut Juris præsumptione, tenetur restituere omnes fructus, qui ad eum pervenerint à die notitiæ, vel à die motæ litis non solum extantes, sed etiam consumptos, ea ratione, quia statim ac mala fides supervenit, oritur obligatio fructus restituendi ad *Text. in l. certum Cod. de rei vindicat. Abb. in dicto cap. Gravis n. 9. ibique Fagnan. n. 106. cum seqq. Rota decis. 3. n. 24. par. 3. rec.*

In tertio denique Casu Clericus, qui
4 semper fuit malæ fidei Possessor beneficii tenetur restituere omnes fructus perceptos, & percipiendos naturales, industriales, & civiles, sive sint consumpti, sive adhuc extantes, quia malæ fidei Possessor non facit fructus suos. *Abb. in dicto cap. Gravis num. 7. Bellamer. num. 4. Fagnan. num. 16. Barbof. num. 5. Anan. in cap. Ex frequentibus de instit. num. 6.*

5 Sed pone, quòd Beneficium, quod contulit Patronus propria auctoritate præfato Clerico sit Canonicatus, & Clericus semper possederit illum mala fide, & quod resederit tamen, & interfuerit Divinis Officiis, percipiendo distributiones quotidianas; quæro, an idem Clericus teneatur restituere non solum fructus Canonicatus, sed etiam distributiones perceptas?

Et videretur respondendum negativè, distributiones enim sunt quid diversum à fructibus Canonicatus, & non compu-

tantur inter fructus illius ad *Text. in cap. Licet de Præben. Oldrad. cons. 118. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. in proæm. S. 7. nu. 154. Verall. decis. 65. num. 3. part. 1. ac sunt institutæ in præmium laboris, & servitii præstiti in Ecclesia, ac proinde cum dictus Clericus præstiterit hujusmodi servitium, non tenetur restituere distributiones, quas interessendo, & interserviendo percepit. *Parisi. cons. 33. num. 3. lib. 4. Gonzal. ubi supra n. 162. & 165. Rota decis. 309. n. 16. & seq. par. 7. recent. & decis. 336. n. 2. & decis. 402. par. 1. diversor. & in Pampilonen. Beneficii de Allo 13. Februarii 1705. S. Quia coram bo. mem. Casfarello.**

6 Contrarium tamen verius de jure procedit, nimirum teneri restituere etiam distributiones perceptas, ut docent *Fagnan. in d. cap. gravis de restit. spoliat. n. 83. Cassador. decis. 6. num. 3. de præben. Garz. de Benef. par. 6. cap. 3. n. 116.*

7 Non obstat, quòd distributiones quotidianæ non computentur inter fructus; Licet enim non computentur sub valore fructuum, comprehenduntur tamen sub fructibus, dum in condemnatione fructuum veniunt etiam distributiones quotidianæ, juxta *Rotam decis. 6. n. 1. & seqq. apud Mohedan. & decis. 618. num. 1. par. 1.*

8 *divers.* Nec adversatur, quòd eadem distributiones dentur in præmium servitii præstiti in Ecclesia; quia non ob quodcumque servitium dantur hujusmodi distributiones, sed ob servitium præstitum in Ecclesia cum titulo vero, & legitimo, non verò præstitum cum titulo nullo, & infecto, *Fagnan. in d. cap. gravis n. 87.*

ARGUMENTUM.

Qui recepit, aut retinuit Ecclesiam, vel Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, an sit ipso jure excommunicatus, vel potius excommunicandus. Et an possit ad illud præsentari

SUMMARIUM.

- 1 Recipiens, & retinens Beneficium à Patrono non habente ex privilegio jus conferendi non est ipso jure excommunicatus, sed excommunicandus.
- 3 Pœna nunquam censetur ipso jure imposta, nisi Lege exprimat, & num. 6.

Lex